

**Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes
sēdes Nr.1/2021 protokols**

Attālināti Webex platformā

Rīgā

2021.gada 30.jūnijā

Sēdi vada:

Padomes priekšsēdētājs

A.K. Kariņš

Sēdē piedalās padomes locekļi un to aizvietotāji:

Izglītības un zinātnes ministrija	A.Muižniece
Ekonomikas ministrija	J.Vitenbergs
Tieslietu ministrija	J.Bordāns
Veselības ministrija	D.Pavļuts
Zemkopības ministrija	E.Ratnieks
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	E.Balševics
Kultūras ministrija	R.Jansons
Valsts prezidenta birojs	I.Siliņa
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera	N.Bergs
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera	V.Skrīvelis
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera	T.Baumanis
Latvijas Zinātnes padome	T.Juhna
Latvijas Zinātņu akadēmija	I.Kalviņš
Biedrība " <i>Baltic Institute of Research, Tehnology and Innovation</i> "	A.Ērglis
Latvijas Pašvaldību savienība	A.Feldmane
Latvijas Darba devēju konfederācija	J.Matvejs
Latvijas Darba devēju konfederācija	L.Meņģelšone
Valsts zinātnisko institūtu asociācija	O.Pugovičs
Pārresoru koordinācijas centrs	P.Vilks
Latvijas Universitāšu asociācija	I.Muižnieks

Sēdē piedalās uzaicinātās personas:

Valsts prezidenta birojs	I.Ilves
Ministru prezidenta birojs	J.Patmalnieks
Ministru prezidenta birojs	I.Zīberga
Ministru prezidenta birojs	A.Anspoks
Izglītības un zinātnes ministrija	D.Stepanovs
Izglītības un zinātnes ministrija	J.Paiders
Ekonomikas ministrija	R.Aleksejenko
Ekonomikas ministrija	M.Jansons
Ekonomikas ministrija	A.Šķēle
Finanšu ministrija	I.Šņucins
Finanšu ministrija	T.Trubača
Finanšu ministrija	A.Priede
Finanšu ministrija	I.Runča
Finanšu ministrija	O.Bogdanova
Valsts ieņēmumu dienests	K.Ābola
Latvijas Zinātnes padome	E.Tamanis
Valsts zinātnisko institūtu asociācija	M.Greitāns
LU Cietvielu fizikas institūts	A.Šternbergs

Latvijas Darba devēju konfederācija	I.Kiukucāne
Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera	K.Zariņa
Latvijas Jauno zinātnieku apvienība	I.Elberē
Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība	I.Vanaga
Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība	A.Grīnfelde
Veselības ministrija	V.Šķēle
Patentu valde	L.Lārmāne
Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts	A.Bērziņš
Pārresoru koordinācijas centrs	I.Ozoliņa
Pārresoru koordinācijas centrs	I.Nežberte
Pārresoru koordinācijas centrs	G.Rozenbergs

Protokolē:

Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes sekretariāta vārdā

E.Petrovska

Sēdi sāk plkst. 10:00

1.jautājums

Par nepieciešamiem uzlabojumiem zinātnes finansēšanā no dažādiem finansējuma avotiem, t.sk. par zinātnes bāzes finansējuma un tā sadalījuma aprēķinu metodiku un piešķiršanas principiem

(A.K.Kariņš, A.Muižniece, D.Stepanovs, I.Kalviņš, N.Bergs, A.Feldmane, I.Elberē, T.Juhna, O.Pugovičs, V.Skrīvelis, I.Vanaga, D.Pavļuts, T.Baumanis)

D.Stepanovs: iepazīstināja ar nepieciešamajiem uzlabojumiem zinātnes finansēšanā, t.sk. par:

- zinātnes politikā galveno paveikto 2014.-2020.gada periodā;
- zinātnes ieguldījumu nepieciešamību;
- pētniecībā balstītu augstāko izglītību;
- nepieciešamo papildu finansējumu zinātnei.

Kā turpmākās rīcības soļus Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis minēja:

- 1.Lai sasniegtu zinātnei noteiktos mērķus – to izpildei ir nepieciešams būtisks papildu finansējums. Vismaz līmenī, kas paredzēts Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam.
- 2.Pilnvērtīgs zinātnes bāzes finansējums ir būtisks priekšnoteikums tālākai institūciju attīstībai. Izmaiņas tajā ir jāskata kontekstā ar papildu finansējumu.
- 3.Zinātnes bāzes finansējuma izmaiņas ir galvenokārt jāveic: palielinot snieguma nozīmi, ieviešot izcilību veicinošus kritērijus, kā arī papildinot sasaisti ar zinātnisko institūciju starptautiskā izvērtējuma rezultātiem.
- 4.Turpināt nodrošināt pētniecības un attīstības (P&A) projektu konkursu ciešo sasaisti ar Eiropas pieredzi projektu vērtēšanā sasaistē ar ES P&A ietvarprogrammu pieeju.

A.K.Kariņš uzsvēra, ka “ir jāpalielina zinātnes bāzes finansējums un jāmeklē pētniecības un attīstības papildu finansēšanas iespējas. Būtiski ir orientēties uz spēcīgāko atbalstīšanu. Jāatzīmē, ka Latvijā puse no pētniecībā un attīstībā ieguldītajiem līdzekļiem ir valsts finansējums, salīdzinājumam - Vācijā tā ir piektdaļa. Mums ir liels izaicinājums panākt līdzfinansējuma pieaugumu pētniecībai un attīstībai arī no privātā sektora puses.”

I.Kalviņš puda viedokli, ka privātā sektora ieguldījumi varētu kalpot kā priekšnoteikums zinātnes bāzes finansējumam zinātniskajām institūcijām.

N.Bergs uzsvēra, ka nepieciešams attīstīt inovāciju pasūtījumu vietējiem uzņēmumiem, tādējādi veicinot publiskā sektora sadarbību gan ar zinātniekiem, gan ar uzņēmējiem. Inovācijas iepirkums

valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās būtu viens no veidiem, kas ļautu pētīt un komercializēt jaunas idejas, tādējādi stiprinot dažādas kompetences (īpaši STEM jomā) un attīstot cilvēkkapitālu.

V.Skrīvelis¹ LAKIFA Latvijas farmācijas industrijas vārdā atbalstīja zinātnes bāzes finansējuma pakāpenisku un stabilu palielinājumu līdz 79 milj EUR 2027. gadā. Darot to no valsts budžeta, kas lielā mērā ir uzņēmēju samaksātie nodokļi. No stipras un daudzskaitlīgas akadēmiskās zinātnes attīstītos zinātnieku paaudze, kas gribētu un varētu veikt pielietojamās zinātnes projektus pēc uzņēmumu pasūtījumiem. Savukārt labi finansēta universitāšu akadēmiskā zinātne radītu zinošus bakalaurus un maģistrus, kas pēc universitātes pabeigšanas varētu strādāt uzņēmumu laboratorijās.

T.Juhna uzsvēra, ka jāveicina sadarbība starp industriju un zinātni, tādējādi veidojot rezultātos balstītu zinātni. Aicināja izskatīt iespēju, zinātnisko projektu izvērtēšanu veikt pēc vienas kārtības, principiem, jo tas atvieglotu gan projektu izstrādi, gan veicinātu sadarbību starp dažādiem sektoriem.

Padome nolemj:

- Konceptuāli atbalstīt Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto informāciju par nepieciešamiem uzlabojumiem zinātnes finansēšanā no dažādiem finansējuma avotiem, t.sk. par zinātnes bāzes finansējuma un tā sadalījuma aprēķinu metodiku.

- Attiecībā uz valsts budžeta ieguldījumiem zinātnē ņemt vērā ministrijas sagatavoto informāciju par nepieciešamiem papildu valsts budžeta ieguldījumiem, kuri 2021.–2027. gadā ir jānodrošina, lai sasniegtu 0.4 % apmēru no iekšzemes kopprodukta valsts budžeta ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā.

- Attiecībā par zinātnes bāzes finansējuma un tā sadalījuma aprēķinu metodiku un piešķiršanas principiem, ņemt vērā Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto informāciju par zinātnes bāzes finansējuma turpmāko sasaisti ar aktuālā zinātnisko institūciju starptautiskā izvērtējuma rezultātiem, kā arī plānotajām izmaiņām aprēķinu metodikā, kura būtu vērsta uz snieguma rādītāju lomas palielināšanu finansējuma piešķirumā, īpaši attiecībā par rezultatīvajiem rādītājiem, kuri būtu vērsti sadarbības veicināšanai ar uzņēmējdarbības sektoru, kā arī zinātniskās darbības nodrošināšanai nepieciešamās materiāltehniskās bāzes uzturēšanu, kontekstā ar Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas prioritātēm.

- Ņemt vērā, ka Izglītības un zinātnes ministrija par zinātnes bāzes finansējuma izmaiņām sagatavos un 2021.gada III ceturksnī iesniegs informatīvo ziņojumu apstiprināšanai Ministru kabinetā, kā arī sagatavos prioritāro pasākumu pieteikumu finansējuma palielināšanai sākot ar 2022.gadu.

* Skatīt protokolam pievienoto Izglītības un zinātnes ministrijas prezentāciju – “Par nepieciešamajiem uzlabojumiem zinātnes finansēšanā: Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes sēde”.

2.jautājums

Par nepieciešamiem uzlabojumiem pētniecības un attīstības statistikas datu iegūšanai, t.sk. izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas resursus

---

(A.K.Kariņš, J.Vitenbergs, M.Jansons. O.Pugovičs, N.Bergs)

M.Jansons: iepazīstināja sanāksmes dalībniekus par uzlabojumiem P&A statistikas datu iegūšanā un rezultātos, t.sk. informēja par:

- uzsāktajām un plānotajām aktivitātēm P&A statistikas uzlabošanai;
- iespējamiem grozījumiem normatīvajos aktos, Valsts ieņēmumu dienesta Elektroniskās deklarēšanas sistēmas papildināšanai;

---

¹ Izteikts komentāru veidā sanāksmes laikā

- P&A izdevumu finansējuma plūsmām.

Padome nolemj:

- Pieņemt zināšanai Ekonomikas ministrijas, sadarbībā ar Finanšu ministriju un Valsts ieņēmumu dienestu sagatavoto informāciju par pasākumiem P&A datu uzskaitē izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu.
- Finanšu ministrijai sagatavot nepieciešamos grozījumus Gada pārskatu un konsolidēto pārskatu likumā un uz likuma pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos, lai nodrošinātu, ka vidējo un lielo sabiedrību finanšu pārskatos tiek iekļauta detalizēta informācija par pētniecības un attīstības izmaksām, un Valsts ieņēmumu dienestam veikt pasākumus P&A datu pieejamības nodrošināšanai, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta informācijas sistēmu (EDS).
- Ekonomikas ministrijai turpināt pasākumus uzņēmumu informēšanai par P&A datu uzskaites aktualitāti.
- Pēc Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes sekretariāta uzaicinājuma, bet ne ātrāk kā pēc gada un vērtējot nepieciešamību, Ekonomikas ministrijai, Finanšu ministrijai un Valsts ieņēmumu dienestam ziņot Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskajai padomei par iepriekš minēto iniciatīvu ieviešanas gaitu.

* Skatīt protokolam pievienoto Ekonomikas ministrijas un Finanšu ministrijas prezentāciju – “Uzsāktie un plānotie uzlabojumi P&A statistikas datu iegūšanā un rezultātos”.

3.jautājums

Par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda (LITAF) iniciatīvas gaitu

(A.K.Kariņš, J.Vitenbergs, R.Aleksejenko, N.Bergs, I.Vanaga, T.Baumanis, I.Kalviņš, E.Ratnieks, T.Baumanis, A.Ērglis, I.Muižnieks, D.Pavļuts, I.Siliņa)

R.Aleksejenko iepazīstināja ar institucionālās pārvaldības uzlabošanu pētniecības, attīstības un inovācijas (P&A&I) jomā, t.sk. informēja par:

- Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda uzdevuma izpildes gaitu;
- P&A&I pārvaldības līmeņiem un iesaistītajām pusēm;
- pārvaldības modeļa sasaisti ar Nacionālo industriālo politiku (2021-2027);
- nepieciešamo inovāciju pārvaldību stratēģiskā līmenī starp publisko, akadēmisko un uzņēmējdarbības sektoru (*triple helix* modelis).

Sanāksmes dalībnieki diskutēja un konceptuāli atbalstīja Ekonomikas ministrijas redzējumu par ilgtermiņa pētījumiem², atbilstoši valstī nostiprinātajām viedās specializācijas jomām.

Ekonomikas ministrija vērsa sanāksmes dalībnieku uzmanību uz to, ka nepieciešams izvērtēt kādu ietekmi rada esošais Valsts pārvaldes iekārtas likuma regulējums, tā kā spēkā esošais regulējums ir viens no šķēršļiem efektīvai P&A&I pārvaldībai. Lai veiktu efektīvu pārvaldību, nodrošinātu sadarbību starp dažādām ministrijām un īstenotu ilgtermiņa RIS3 stratēģiju, nepieciešams skatīties plašāk uz ministriju un to padotībā esošu iestāžu deleģētajiem uzdevumiem.

T.Baumanis uzsvēra, ka ir jādomā, kā efektīvāk investēt zinātnē, jo šobrīd investīcijas ir pārāk sadrumstalotas.

Sanāksmes dalībnieki vērsa uzmanību, ka P&A&I pārvaldībai ir sarežģīta struktūra.

² 5 RIS3 jomas: (1) Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija, biotehnoloģijas; (2) Viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; (3) Viedā enerģētika; (4) Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; (5) Zināšanu ietilpīga bioekonomika.

I.Vanaga ierosināja: (a) izstrādāt zinātnes finansēšanas straujākas attīstības grafiku; (b) nākamā padomes sēdē iekļaut jautājumu par pilna darba laika ekvivalenta (PLE) zinātnē nodarbinātajiem uzskaiti; (c) novērst sadrumstalotību pētījumu (VPP) jomā; (c) valsts budžetā atvēlēt vairāk finansējumu zinātnei.

Padome nolemj:

- Pieņemt zināšanai Ekonomikas ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoto priekšlikumu inovāciju institucionālā un Viedās specializācijas stratēģijas pārvaldības modeļa ieviešanai.
- Ekonomikas ministrijai, sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju un uzņēmēju organizācijām līdz 2021.gada beigām iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par Latvijas inovāciju un tehnoloģiju atbalsta fonda iniciatīvas aktualitātes pārskatīšanu un sagatavot priekšlikumu inovāciju institucionālā un Viedās specializācijas stratēģijas pārvaldības modeļa ieviešanai, kā arī nepieciešamības gadījumā aktualizējot citus jautājumus, kas būtiski zinātnes, pētniecības un inovāciju labākai finansēšanai.
- Pieņemt zināšanai, ka būtisks priekšnosacījums Latvijas inovētspējas palielināšanai ir pilnvērtīgs zinātnes un inovāciju cilvēkkapitāls, kura attīstības pamats ir spēcīgas augstskolas un zinātniskās institūcijas.
- Izglītības un zinātnes ministrijai uz nākamo Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes sēdi sagatavot jautājumu par PLE uzskaiti.
- Aicināt nozaru ministrijas paredzēt finansējumu VPP, ievērojot savas nozares un kopīgās valsts prioritātes.

* Skatīt protokolam pievienoto Ekonomikas ministrijas un Izglītības un zinātnes ministrijas prezentāciju – "Sadarbība institucionālās pārvaldības uzlabošanai pētniecības, attīstības un inovāciju jomā".

A.K.Kariņš: nākamo Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes sēdi plānot 2021.gada rudenī, par konkrētu padomes sēdes norises laiku vienojoties un par to atsevišķi informējot padomes locekļus.

Sēdi slēdz plkst. 12.15

Padomes vadītājs – Ministru prezidents

A.K.Kariņš

Protokolēja

E.Petrovskā

J. Patmaļnieks